İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Temel hukuk ve iş hukuku

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU

Bölüm 1

Hukuk ve sosyal düzen

Hukuk neden yalnızca hukukçuları değil, hepimizi ilgilendirir?

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Hukuk yalnızca hukukçuları ilgilendirmez

İlk bakışta hukuk bilgisinin yalnızca hâkim, savcı, avukat ve kamu yöneticisi gibi hukuku doğrudan uygulayan kişiler için gerekli olduğu düşünülebilir.

Oysa hukuk, günlük yaşamda girmek zorunda olduğumuz ilişkilerin büyük çoğunluğunu düzenleyen kurallar bütünüdür. Bu nedenle hukukçu olsun olmasın **hepimizi ilgilendiren** bir bilim dalıdır.

Günlük hayatın her anında hukuk

İnsanın doğması ve ölmesi bile hukuku ilgilendiren olaylardır. Otobüse binmek, alışveriş yapmak, lokantada yemek yemek, sinemaya, tiyatroya ya da maça gitmek de hukukun düzenleme alanına girer.

Düşünelim

Yüklüce bir para ödeyerek futbol maçına gittiniz; maç, hakemler gelmediği için oynanamadı. Paranızı geri alabilecek misiniz? Yerine gençlerden oluşan iki takım oynatılsa ve "size bir maç seyrettirdik" denilse ne yapabilirsiniz? Bu soruların cevabını hukukta bulabilirsiniz.

Hukuk, etrafımızı saran atmosfer gibidir. Her zaman bir hukuk atmosferi içinde yaşarız.

Bu nedenle hukuk bilgisi, hukukçu olmayanlar için de yararlıdır ve pek çok yükseköğretim programında okutulur.

Sosyal düzen ve yaptırım

Sosyal hayatın düzen içinde sürmesi için kişilerin hem birbirleriyle hem de toplumla ilişkilerinde uyacakları kurallar zorunludur.

Kişiler bu kuralların koyduğu **emir** ve **yasaklara** uygun davranmak zorundadır; aksi hâlde bir tepkiyle karşılaşırlar. Bu tepkiye **yaptırım (müeyyide)** denir.

Issız bir adada tek başına yaşayan biri için kural koymak anlamsızdır.

Adaletin simgesi terazi

Kurallar her yerde

- Canlıları bir arada tutan ve birlikte düzen içinde yaşatan kurallar vardır. Arı kovanında bazı arılar işçi, bazıları bekçi, bazıları su taşıyıcıdır; kraliçe arı düzenin işlemesinden sorumludur.
- Öğrenci olarak da kurallara uyarız: dersten önce sınıfta hazır bulunmak, sınavda kopya çekmemek, kamu malına zarar vermemek gibi.
- İşyerinde de çalışanların ve işverenin uyması gereken kurallar vardır; bunların önemli bir bölümü İSG mevzuatıyla belirlenir.

Bölüm 2

Sosyal düzen kuralları

Din, ahlak, görgü, örf ve âdet kuralları ile hukuk kuralları

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Sosyal hayatı düzenleyen kurallar

Din kuralları	Ahlak kuralları	Görgü kuralları	Örf ve âdet kuralları	Hukuk kuralları
Yaptırımı **manevi**	Yaptırımı **manevi**	Yaptırımı **manevi**	Yaptırımı **manevi**	Yaptırımı **maddi**

Hukuk, sosyal hayatı düzenleyen kurallardan yalnızca biridir. Onu diğerlerinden ayıran en önemli özellik, **devlet gücüyle desteklenen maddi yaptırımdır**.

Din kuralları

Tanrı tarafından konulduğuna ve peygamberler aracılığıyla insanlara ulaştırıldığına inanılan emir ve yasaklardır. Uyulduğunda sevap, uyulmadığında günah işlenmiş sayılır.

Yaptırımı **manevidir**: örneğin günahkâr sayılmak.

Tartışalım: teokratik devlet ve laik devlet

Teokratik devlette hukuk kuralları din kurallarına dayanır. Laik devlette din ve devlet işleri birbirinden ayrıdır; hukuk kuralları akla ve toplumun ihtiyaçlarına göre konulur. Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa'nın 2. maddesine göre laik bir hukuk devletidir.

Ahlak kuralları

İnsanların kendilerine ve diğer insanlara karşı görev ve sorumluluklarını düzenleyen davranış kurallarıdır; iyi huy ve davranışları ifade eder. Yaptırımı **manevidir**: toplum tarafından ayıplanma, dışlanma.

Sübjektif (kişisel) ahlak

İnsanların kendilerine karşı olan ödev ve sorumluluklarını düzenler.

Objektif (toplumsal) ahlak

İnsanların diğer insanlara karşı olan ödev ve sorumluluklarını düzenler.

Görgü kuralları

Aynı çevrede yaşayan kişilerin benimsediği; insanlarla karşılaşıldığında takınılacak tavırları, konuşma, selamlaşma, yeme içme biçimlerini, düğün ve benzeri törenlerdeki davranışları belirleyen kurallardır.

Yaptırımı **manevidir**: görgüsüz, saygısız ya da kaba olarak nitelendirilmek.

Örf ve âdet kuralları

Toplumdaki insanların uzun zamandan beri uyguladığı, kendiliğinden ortaya çıkan ve toplumun uyulmasını zorunlu saydığı ortak davranış kurallarıdır. Örneğin kına gecesi, çeyiz, nevruz.

Yaptırımı **manevidir**.

Örf ve âdet hukuku ise ayrı bir kavramdır: kanunda uygulanabilir hüküm yoksa hâkim örf ve âdet hukukuna göre karar verir (Türk Medeni Kanunu m.1). Bu durumda kural, hukuk kuralı niteliği kazanır.

Hukuk kuralları

Toplum hâlinde yaşayan insanların birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini, haklar ve yükümlülükler çerçevesinde düzenleyen kuralların tümüdür.

Yaptırımı **maddidir**.

Hukuk kurallarını diğer sosyal düzen kurallarından ayıran en önemli özellik, **maddi yaptırımla desteklenmiş** olmalarıdır.

Adalet tanrıçası Themis

Sosyal düzen kurallarının karşılaştırılması

Ölçüt	Din kuralları	Ahlak kuralları	Örf ve âdet	Hukuk kuralları
Tarafları	Allah ile kul arasında	Toplum ile kişi arasında	Toplum ile kişi arasında	Toplum ile kişi veya kişi ile kişi arasında
Biçimi	Kutsal kitapta yazılı ve sözlü olarak yer alır	Uygulama şeklinde görülür	Uygulama şeklinde görülür	Genellikle yazılıdır
Kaynağı	Allah ya da kutsal güç	Belli değildir	Belli değildir	Devlet
Kapsamı	Günah ve sevap	İyi ve kötü	Töre ve âdetler	Emir ve yasaklar
Amacı	İnançlı insan yetiştirmek	İyi davranışları yaymak	Örf ve âdete uygun davranışı geliştirmek	Hukuka uygun davranmayı sağlamak
Yaptırımı	Ölüm sonrası cennet ve cehennem	Ahlaksız olarak nitelendirilme	Görgüsüz olarak nitelendirilme	Ceza, cebrî icra, tazminat, iptal, hükümsüzlük

Bölüm 3

Yaptırım (müeyyide)

Kurallara uyulmadığında karşılaşılan tepki ve hukuk kurallarının yaptırım türleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Yaptırım nedir?

Sosyal hayatı düzenleyen kurallara uyulmadığında karşılaşılan tepkidir.

Maddi yaptırım

- Ceza, cebrî icra, tazminat, idari işlemde iptal, hükümsüzlük
- Yalnızca hukuk düzeninde uygulanır
- Devlet, kamu gücüyle uygular

Manevi yaptırım

- Ayıplama, kınama, dışlanma, günahkâr sayılma
- Din, ahlak, görgü ve örf ve âdet kurallarına uyulmadığında görülür
- Zorla uygulanamaz

Hukuk kurallarının yaptırımı maddidir

- Yaptırım, bir hukuk kuralının emir ve yasaklarına uymamaya, yani onun “yap” dediğini yapmamaya veya “yapma” dediğini yapmaya karşı gösterilen tepkidir.
- Hukuk kurallarının yaptırımları maddidir.
- Yaptırımın maddi olması, hukuka aykırılık hâlinde devletin kamu gücünü kullanarak kuralı ihlal eden kişinin bu davranışın sonucuna katlanmasını sağlaması demektir.

Hukuk kurallarının yaptırım türleri

Ceza

Suç işleyene devletin verdiği yaptırım

Ceza hukuku

Cebrî icra

Borcun devlet zoruyla yerine getirilmesi

İcra ve iflas hukuku

Tazminat

Hukuka aykırı olarak verilen zararın ödettirilmesi

Özel hukuk

İdari işlemde iptal

Hukuka aykırı idari işlemin yargı kararıyla kaldırılması

İdare hukuku

Hükümsüzlük

Kanuna aykırı hukuki işlemin sonuç doğurmaması

Özel hukuk

Kamu hukuku yaptırımları: ceza, cebrî icra, idari işlemde iptal.

Özel hukuk yaptırımları: tazminat, hükümsüzlük.

Ceza

- Devlet tarafından suç olarak belirlenen davranışları yapanların karşılaştıkları yaptırımdır.
- Kamu hukuku dallarından ceza hukukunun konusuna girer; devlet tarafından kamu gücü kullanılarak uygulanır.
- Örnek: Kasten öldürme suçunu işleyen kişiye verilecek ceza müebbet hapis cezasıdır (Türk Ceza Kanunu m.81).

Ceza: örnek ve ceza türleri

Örnek: Mahmut, Recep'ten organ satın almıştır. Türk Ceza Kanunu'nda organ veya doku ticareti suç olarak düzenlenmiştir (m.91). Mahmut bu suçtan 7 yıl hapis cezası almış, yani ceza yaptırımıyla karşılaşmıştır.

Türk Ceza Kanunu'na göre cezalar:

- Hapis cezası: ağırlaştırılmış müebbet, müebbet ve süreli hapis
- Adli para cezası
- Kısa süreli hapis cezası yerine kamuya yararlı bir işte çalıştırma gibi seçenek yaptırımlar uygulanabilir.

İdari para cezaları (Kabahatler Kanunu) ve disiplin cezaları ise ceza hukuku dışındaki yaptırımlardır.

Cebrî icra

- Borcunu yerine getirmeyen kişinin, alacaklının başvurusu üzerine devlet gücü kullanılarak borcunu yerine getirmeye zorlanmasıdır.
- Kamu hukuku dallarından icra ve iflas hukukunun yaptırımıdır.
- **Örnek:** Borcunu zamanında ödemeyen kişinin malları, alacaklının talebiyle icra dairesince haczedilip satılır; alacaklı alacağını satış bedelinden alır.
- **Örnek:** Yoksulluğa düşen annesine bakmakla yükümlü olan kişi nafakayı ödemezse, yetkili makamlar ödemeyi devlet zoruyla sağlar.

Tazminat

Bir kişinin hukuka aykırı fiiliyle başkasına verdiği zararı ödemeye mahkûm edilmesidir. Özel hukuk yaptırımlarından biridir.

Maddi tazminat

Verilen zarar maddi nitelikteyse (tedavi gideri, kazanç kaybı, eşya hasarı gibi) zarar veren kişi maddi tazminat öder.

Manevi tazminat

Verilen zarar manevi nitelikteyse (acı, elem, kişilik haklarının zedelenmesi gibi) zarar veren kişi manevi tazminat öder.

Tazminat: İSG'den bir örnek

Arızalanan kamyonunu onardığı sırada kimliği belirsiz bir kişinin kullandığı aracın çarpması sonucu ölen şoförün yakınları, işverenin aracın periyodik bakımlarını yaptırmadığı ve bu nedenle kusurlu olduğu gerekçesiyle işverene tazminat davası açabilir.

Türk Borçlar Kanunu'na göre işveren, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işyerinde gerekli her türlü önlemi almakla yükümlüdür; bu yükümlülüğe aykırılık nedeniyle işçinin ölümü veya yaralanmasından doğan zararlar tazmin edilir (TBK m.417).

İdari işlemde iptal

- Hukuk kurallarına aykırı olarak yapılan idari işlemin yargı kararıyla ortadan kaldırılmasıdır.
- Kamu hukuku dallarından idare hukukunun yaptırımıdır; iptal davaları idare mahkemelerinde görülür.
- **Örnek:** Belediyenin usulüne aykırı olarak kamulaştırdığı arazinin sahibi idare mahkemesinde dava açar ve kamulaştırma işlemini iptal ettirir.

Bölüm 4

Hükümsüzlük

Kanuna aykırı yapılan hukuki işlemlerin yaptırımı ve türleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Hükümsüzlük ve türleri

Kişiler arasındaki hukuki işlemlerin kanunun öngördüğü şekle ya da kanunun içeriğine aykırı yapılması hâlinde karşılaşılan yaptırımdır.

Yokluk

Kurucu unsur eksiktir; işlem hiç doğmamış sayılır.

Kesin hükümsüzlük

Mutlak butlan: emredici hükme, ahlaka veya kamu düzenine aykırılık

İptal edilebilirlik

Nisbî butlan: iradesi sakatlanan taraf işlemi geçersiz kılabilir.

Askıda hükümsüzlük

Tek taraflı bağlamazlık: gerekli onay alınmamıştır.

Yokluk

- Hukuki işlemin kanunda belirtilen kurucu unsurlarından biri olmadan yapılması hâlinde, işlemin hiç yokmuş gibi sonuç doğurmamasıdır.
- Sakat işlem hukuken hiç doğmamış sayılır.
- Yokluğun tespiti için mahkeme kararına gerek yoktur.
- Kurucu unsurlardan birinin eksik olması yokluk sebebidir.

Yokluk: örnek

- Kişilerin nasıl evlenecekleri kanunla belirlenmiştir. Yalnızca dinî nikâhla yaşayan çiftleri hukuk düzeni evli saymaz; bu evlilik yok hükmündedir.
- Eksik olan kurucu unsur, evliliğin yetkili evlendirme memuru önünde yapılmamasıdır. Hukuk âleminde hiç doğmamış bu evlilik için geçersizliğin mahkemece tespitine gerek yoktur.
- Aynı cinsten iki kişinin evliliği de Türk hukukunda yok hükmündedir.

Kesin hükümsüzlük (mutlak butlan)

- Hukuki işlem kurucu unsurlara sahip olduğu hâlde kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine veya kişilik haklarına aykırıysa ya da konusu imkânsızsa kesin olarak hükümsüzdür (Türk Borçlar Kanunu m.27).
- Kanunun öngördüğü şekle uyulmadan yapılan işlemler de baştan itibaren geçersizdir (TBK m.12).
- Kesin hükümsüzlüğü ilgili herkes ileri sürebilir; hâkim de kendiliğinden dikkate alır. Sonradan onayla geçerli hâle gelmez.

Kesin hükümsüzlük: evlilikten örnekler

- Eşlerden birinin evlenmeye engel olacak derecede akıl hastası olması mutlak butlan sebebidir (Türk Medeni Kanunu m.145).
- Kanuna göre üstsoy ile altsoy, kardeşler ve bir kimsenin amca, dayı, hala ve teyzesiyle (yeğenleriyle) evlenmesi yasaktır (TMK m.129). Bu yasağa aykırı evlilik mutlak butlanla sakattır.

Evlilikte butlan ancak mahkeme kararıyla sonuç doğurur; karar verilinceye kadar evlilik geçerli bir evliliğin sonuçlarını doğurur (TMK m.156). Borçlar hukukundaki kesin hükümsüzlükte ise işlem baştan itibaren hükümsüzdür.

İptal edilebilirlik (nisbî butlan)

- Hukuki işlem kurucu unsurlara sahip ve kanunun emredici hükümlerine uygundur, ancak işlemi yapanın iradesinde sakatlık vardır.
- İradesi sakatlanan taraf işlemi geçersiz kılabilir. Süresi içinde bu yola gidilmezse veya sakatlık giderilirse işlem geçerli sayılır.
- **Örnek:** Sarhoş edilerek, yani geçici olarak ayırt etme gücünden yoksun bırakılarak evlendirilen kişi, evlenmenin iptalini dava edebilir (TMK m.148).
- **Örnek:** Tekstil firması toptancıya gönderdiği siparişte 1.000 top yerine yanlışlıkla 10.000 top kumaş yazmıştır. Esaslı yanılmaya dayanarak, yanıldığını öğrendiği andan itibaren bir yıl içinde sözleşmeyle bağlı olmadığını bildirebilir (TBK m.31 ve m.39).

Hükümsüzlük sebepleri

Kesin hükümsüzlük sebepleri

- Kanunun emredici hükümlerine aykırılık
- Ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırılık
- Konunun imkânsızlığı
- Kanunun öngördüğü şekle aykırılık
- Ayırt etme gücünden yoksun kişinin işlemi (TMK m.15)

İptal edilebilirlik sebepleri

- Yanılma (hata)
- Aldatma (hile)
- Korkutma (ikrah)
- Aşırı yararlanma (gabin)

Eski kaynaklarda bunların tümü "butlan sebebi" olarak sayılır; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu yanılma, aldatma ve korkutmayı iptal edilebilirlik sebebi olarak düzenler (m.30–39).

Askıda hükümsüzlük (tek taraflı bağlamazlık)

- Geçerliliği belirli bir kişinin veya makamın onayına bağlı olan bir hukuki işlemin, bu onay alınmadan yapılması hâlidir.
- İşlem, onay verilinceye kadar yalnızca korunmak istenen tarafı bağlamaz.
- **Örnek:** Velisinin onayı olmadan 16 yaşındaki bir gencin bir yetişkinle yaptığı satım sözleşmesi küçüğü bağlamaz, yetişkini bağlar. Veli sonradan onaylarsa sözleşme iki taraf için de geçerlilik kazanır (TMK m.16).

Hükümsüzlük türlerinin karşılaştırılması

	Yokluk	Kesin hükümsüzlük	İptal edilebilirlik	Askıda hükümsüzlük
Sebebi	Kurucu unsurun eksikliği	Emredici hükme, ahlaka, kamu düzenine aykırılık; imkânsızlık; şekle aykırılık	İrade sakatlığı: yanılma, aldatma, korkutma	Gerekli onayın alınmaması
Kim ileri sürer?	Herkes	İlgili herkes; hâkim kendiliğinden dikkate alır	Yalnızca iradesi sakatlanan taraf	Onay vermeye yetkili kişi
Sonradan geçerli olur mu?	Hayır	Hayır	Süresinde iptal edilmezse geçerli olur	Onay verilirse geçerli olur

Bölüm 5

Hukuk türleri

Pozitif, mevzu, tarihî ve tabii hukuk

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Hukuk türleri

Pozitif hukuk

Bir ülkede belirli bir dönemde yürürlükte olan yazılı ve yazısız kuralların tümü

Mevzu hukuk

Yetkili makamlarca konulmuş, yürürlükteki yazılı kurallar

Tarihî hukuk

Yürürlükten kalkmış hukuk

Tabii hukuk

Adalet düşüncesine dayanan, akılla ulaşılabilen ideal hukuk

Pozitif hukuk

- Yürürlükteki hukuk, olağan hukuk veya müspet hukuk da denir.
- Bir ülkede belirli bir dönemde yürürlükte olan yazılı ve yazısız hukuk kurallarının tümüdür.
- Hukuk kurallarının kaynakları denildiğinde pozitif hukukun kaynakları anlaşılır.
- Örf ve âdet hukuku da pozitif hukuk kapsamındadır.

Mevzu hukuk

- Bir ülkede yetkili makamlar tarafından konulan, yürürlükteki hukuk kurallarının tümüdür.
- Yetkili makamlarca konulan yazılı kurallara **mevzuat** denir.
- Fark: Pozitif hukuk yazılı olsun olmasın yürürlükteki tüm kuralları kapsar; mevzu hukuk ise yalnızca yetkili organlarca konulmuş yazılı kuralları kapsar.

Tarihî hukuk ve tabii hukuk

Tarihî hukuk

Yürürlükte olmayan, yürürlükten kalkmış hukuktur. Örneğin 818 sayılı eski Borçlar Kanunu, 2012'den bu yana tarihî hukuktur.

Tabii hukuk

- İdeal hukuk veya doğal hukuk da denir.
- Toplumun ihtiyaçlarını temel alan, adalet düşüncesini öngören ve aklın rehberliğiyle ulaşılabilecek hukuktur.
- Tabii hukuk olması gerekeni, pozitif hukuk ise mevcut olanı ifade eder.

Bölüm 6

İSG açısından hukuki sorumluluk

Temel hukuk kavramlarının iş hukukundaki ve iş sağlığı ve güvenliğindeki karşılıkları

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Hukukun dalları ve iş hukukunun yeri

Kamu hukuku

Devletin kendi içindeki ve kişilerle olan ilişkilerini düzenler.

- Anayasa hukuku
- İdare hukuku
- Ceza hukuku
- Vergi hukuku
- İcra ve iflas hukuku

Özel hukuk

Kişilerin birbirleriyle eşit konumdaki ilişkilerini düzenler.

- Medeni hukuk
- Borçlar hukuku
- Ticaret hukuku

Karma hukuk dalları

Hem kamu hem özel hukuk kuralları içerir.

- İş hukuku
- Sosyal güvenlik hukuku

İş hukuku, işçi ile işveren arasındaki sözleşme ilişkisini özel hukuk yanıyla; devletin denetim ve yaptırımlarını kamu hukuku yanıyla düzenler.

İş hukukunun kaynakları

Anayasa	Çalışma ve sözleşme hürriyeti, çalışma hakkı, çalışma şartları ve dinlenme hakkı, sağlık ve sosyal güvenlik hakkı (m.48–50, 56, 60)
Uluslararası antlaşmalar	ILO sözleşmeleri; temel hak ve özgürlüklere ilişkin antlaşmalar kanunla çatışırsa antlaşma esas alınır (Anayasa m.90)
Kanunlar	4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İSG Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu
Yürütmenin düzenlemeleri	Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmelikler (ör. 6331'e dayanan İSG yönetmelikleri)
Özerk ve özel kaynaklar	Toplu iş sözleşmesi, iş sözleşmesi, işyeri iç yönetmeliği, işverenin talimatları
Yardımcı kaynaklar	Yargı kararları ve bilimsel görüşler

Yaptırımların İSG'deki karşılıkları

Yaptırım	İSG'deki örneği	Dayanak
Ceza	İş kazasında kusuruyla ölüme veya yaralanmaya neden olanların yargılanması	TCK m.85 ve m.89
İdari yaptırım	İSG yükümlülüklerine aykırılıkta idari para cezası; hayati tehlike hâlinde işin durdurulması	6331 m.25 ve m.26
Tazminat	İşçinin veya yakınlarının işverenden maddi ve manevi tazminat istemesi	TBK m.417
Rücu	SGK'nın iş kazası nedeniyle yaptığı ödemeleri kusurlu işverenden geri istemesi	5510 m.21
İş sözleşmesine etkisi	İşçinin işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi haklı fesih nedenidir; çalışanın ciddi ve yakın tehlikede çalışmaktan kaçınma hakkı vardır	4857 m.25/II; 6331 m.13

Kaynaklar

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982).
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu.
- 4857 sayılı İş Kanunu; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu.
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Teşekkürler

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU